

Előfizetési feltételek:
 haljban házhoz hordva vagy vidékre posta kúldve.

Egész évre	10 frt.
Félévre	5 frt.
Negyedévre	3 frt 50 kr.
Egy hónapra	1 frt.

Külföldi helyben a kiadóhivatalban a debreczeni *rezzenyomdában*, aztán Tegledi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseiben, vidéken a postahivataloknál.

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A BALKÖZÉPPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
 öt hasabos petitor 5 krajczár. Nagyból terjedelmű s többiben megjelenő hirdeményeknél leengedés történik. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sora 20 kr. A hirdemények a szerkeszt. irodában vétnek fel. Az előfizetési s hirdetményi pénzek a kiadóhivatalba, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztési irodába. *Tiszta* bankház (Főpiacs 1584. szám. a földszint jobbra) cizmeszedők.

Hajdu-Szoboszló, aug. 20.

(Vége.)

Ebből láthatják tisztelt atyáink, hogy ily erős jogon birt területre, különösen az ösisiégi patens szabványait is figyelembe véve, más uton-módon kilitásuk alig lehet, mint ha egy határában a népvándorlással felérő európai rázkódás alkalmával erőszakkal helyezkednének be a birtokba; mi ugyan még ily esetben sem igen történhetnék meg összezördülés nélkül.

Ilyen rázkódásra pedig vajmi bajosan számíthatunk; mert bármily nagy is napjainkban a népek közötti forrongás, az irány a tömörülés s nem a szétbomlás fele gravitál. Az a tömörülés pedig, mely felé ők saját veszedelmükre kaosztgatnak, addig míg az európai civilizatio önmagával meghasonlóra nem jut; semmi szín alatt nem fog létre jöhetni.

Örüljenek, hogy oly államban élhetnek, mely polgári szabadságon kivül nemzetiségi vágyaiknak is szabad szárnyalást enged. Mutassanak Európában egyetlen egy államot, melyben a politikai nemzeti anyyi tért engedne az egyes nemzetiségek mozgásának.

Csak komolyan kell a multtal s a mostani nemzedéket környező viszonyokkal számot vetni, hogy a zúzóvára, rúcezi, pánosovai s más hasonzerü törekvések épen oly jogosulatlan, mint reménytelen voltát magok azok is belássák, a kik ábrándképek kergetése közben, lelkiismeretlen érdekhajszok által ezen irányba tereltek. Mert a XIX. századbeli társadalom a népvándorlás gyönyöröi után nem vágyik; s ha mozgalmak a magyar nemzet agyonhorizására lennének irányozva s ez a gyeplo kurtábra fogására lenne kényserítve; nagyon jól megértenék Európá népei, hogy egy oly nemzet vétlen önvédelmérlől van szó, mely ezer év óta ura sorának és amely a népvándorlasi jogozsimen feszengő zsellérek kedveért meghalni még nem akar.

Magok a nemzetiségek be is látják azt, s míg az igazgatók felül nem kerkednek, egész csendességgel össze is simulnak. Tehát az államkormányzatnak az a feladata, hogy a lelkiismeretlen igazgatókat nem az eddigi módon tyukkal kalácsossal, hanem menydyörgéssel és vilámlással s ha kell menykyőcsapással is féken tartsa; de ugyanakkor minden lépésében annak is jelét adja, hogy a nemzetiségek fejlődésének s szabad mozgásának nemcsak útját nem állja, sőt azt elősegíteni is hajlandó.

Az igazgatóknak ugy tetszett, hogy az ezer éves birtokozim tárgyalása szonyegre kerüljön. S mivel nem ökolhárcz idejében élünk s ezen kérdés tisztázása iádomos, becsületes s érélyes eljárás mellett csak javunkra fog eldőlhetni, csak közösznettel tartozunk nekik, hogy minket megkímélve az ily kérdés mindig kényes kezdeményezésétől, az öök hanyagsága miatt elmergesedett helyzet tisztázásával a magyar nemzetet visszacséggelük ama természetes határokozé közé, melyeket elhagyniök öseinknek szabad soha sem lett volna és a melyeket nekünk, ezen nemzetiségi mozgólódások szinrehozatala nélkül, sokkal bajosabb lett volna, ugy mint azt

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Egy taller.

Bizonyi történet.
 Németből.
 (Folytatás.)

János csakugyan nem ébredt fel, még akkor sem, midőn az öreg a rostélyt teljesen kifeszítette.

Miska odangrott, erős kezeivel megragadta a rostélyt, s azt befelé hajlította. „Most nyitva az ut!” szölt önelégülten. „És most Heinz papa, vedd köszönetemet, s őj boldogul. Köszöntsd nevében Margitot s gyermekeit, mond nekik, hogy nem sokára birt fognak tőlem kapni Amerikából. S ha majd ott leszek ők is követni fognak.”

„Tehát van pénzed Miska?”

„Már tudom hol veszek annyit, hogy az utazást fedezhessem. Ha szerencsésen megérkezem P***be, akkor már nincs mitől tartanom. No de ideje már hogy menjek, mindinkább világosodik. Segíts csak egy küssé, Heinz

most tehetjük, a civilisált Európa helyesléssel visszafoglalnunk.

Csak egy esetben válhatnék ezen mozgalom reánk nézve veszélyessé, ha a magyar chauvinizmusnak sikerülne a világgal azt hitetni el, hogy a magyar csakugyan a többi nemzetiség leigázására és kiirtására törekszik.

És épen azért szükséges rendterüsitani azon higveleji polgártársainkat, kik még nem jutottak el azon meggyőződésre, hogy mai világban már senkire idegen nemzetiséget felerősokolni nem lehet; s valamely nemzetiség üldözötés alatt legbiztosabban gyarapodik.

Nekünk elég hogy egységes hazánk diplomatiicus nyelve a magyar legyen s hogy a magyar ember Magyarországon sehol idegen ne legyen. A többire nézve boldoguljon kiki a maga módja szerint.

Ilyen eljárás mellett biztosak lehetünk a haza nem magyar ajku lakosai nagy többségeinek érélyes támogatására felül is. S akkor csakugyan beteljesedik rajtuk a szent István király által felállított elv valósága. Mert míg az egy nyelvű latin országban magyar nemzetiségünk csaknem a kihalásig elcsenvesztett; a soknyelvű pártok által támasztott surlódás felélesztette érélyét a nemzetnek, legdrágább kincse, nemzetisége jogainak érvényesítésére. Már az nekünk természetünk, hogy ha bajt nem sejtünk, nagyokat alszunk; mert ugy vagyunk teremtve, hogy a bajok terhe alatt edződjünk és erősödjünk.

D. ó. r.

* Az orvosok és természetvizsgálók XVII. nagy gyűlését Győrött, mint a „Hon“-nak távirják, tegnap féltíz órakor Kruesz főpárt mint élők mely érzellemmel szerszertett és rokonszenvesen előadott beszédél nyitotta meg, melybea fősulyt fektet azon tétel bizonyítására, hogy az egyház a természetudományok művelését nem gátolja, a keresztényben az embert sohasem ignorálja. De kívánja hogy a kutatások józanok és helyesek legyenek, s a bűvár ne vessse meg a hit világító fényét. Czészériu organizmus organizáló gondolat nélkül nem képzelhető s ebből isten lételet következteti, s ajánlja hogy a természetbúvár a vallástól megszere ne távozzék. Ezután Nagy, városi polgármester üdvözli a gyűlést, utána Xantus alelők érdekesen jelzi azon mozzanatot, melyek a természetudományok terén az utóbbi években történtek. Jelen van körülbelül 400 tag és vendég.

* A hitelsegélygyelet közgyűlése aug. 24-én d. e. 10 órakor tartott meg. A közgyűlést Weninger Vince elnök nyitá meg. Az előterjesztések után Hajós az első hazai takarékpénztár igazgatója indítványozta, hogy a hitelsegélygyelet ne oszlattassék fel. Ez indítvány mellett csak 32 szavazat volt, a magyar földhitelintézet és a többi pesti bankok 100 szavazattal mind ellene nyilatkoztak. E szerint határozattal kimondott, hogy a kisegítő egylet 1875. jan. 1-én megkezdli a végelszámolást. Míról a pénzügyminiszter indokolt előterjesztésben értesítettmi fog.

* Honvédzászlószentesítés. A magyar kir. éjszak-temesi 15. honvédzászlóját Lippán jövő hó 6-án tartandja zászlójának ünnepélyes felszentelését. Zászlóanyúl föl van kérve özv. gróf. Zelenszky Lászlónél.

* Az incompatibilitási törvény kijátszására vonatkozolag írja az „Ell.” hogy többen az eddig kettős állást élvezett képviselők közül, hogy képviselők is maradhassanak, s a második áll-

papa, hogy e szük ablakon gyorsabban mehessek keresztül.”

Az öreg segítette őt. El által Miska megmászhatta az ablakot s lábait előre vetve sikerült a szük nyíláson keresztül menekülnie, azután leugrott a puha fűbe, honnan felemelkedve, véghetetlen benső örömmel, — hogy a dologhától ily szerencsésen megmenekült. — szietett a közeli erdő felé. Heinz még egy aggodalmas pillantást vetett az aivó János felé, azután elosont előle. Vigyázattal zárta el az ajtót, a kules nyikorgova forgott a zárbán, de János nem ébredt fel. Egyedül, hangos hortyogással ült a börtönben.

XI.

A rendortanacos kiserővel alig hagyta el a fogházat és a rozant kastélyt, midőn a kertben megállott és gondolkodva szölt: „Mégis esztelenség volt. Jánost egyedül hagyni önek! Miska markos fickó! Ha elszökik!”

„Miként lehetséges ez!” viszonáz Frítz megnyugtatólag. „János erős férfi, Miska pedig össe van hálózolva. Hiszen a rendorszolgá ki-vírlől zárta el az ajtót. — valóban nincs veszély!”

„Hm, ki tudja? Nekem nem tetszik rokonsága az öregel. De mit használ, kozkáz-

lás javadalmai, ha mindjárt változtatott alakban, élvezhessék mégis: budapesti közjegyzőségre fognak kinevezetni, a mi tudvalevőleg „compatibilis”.

* Záróbból távirják a „Hon“-nak, hogy az országgyűlés tanügyi bizottmánya befejezte a népisikolai törvényjavaslat tárgyalását, a kodifikáló bizottzás a sajtótörvény, az első folyamodású törvényeszek, s a járásbíróságok iránti törvényjavaslatok tárgyalását. Az országgyűlés ülései e héten megkezdettek.

Budapest, auguszt. 24. 1874.

Nagy zaj nélkül, a helyzet komolyságához illő méltósággal ment végbe ama nagy horderejű államscelemény, mely az osztrák-magyar állam terület politikai irányának feleremgyarázást nem tíró nyilvánlásoként fog Európa szabadelvi népei által üdvözöltetni.

Mig a sötétség lovagjai minden követ megmozdítottak, hogy a spanyolországi végrehajtó hatalom elismerése felett tanácskozó hatalmak közt az egyetértést megzavarják; s már örömjongás közt hirdették a rájuk nézve kellemes hírt, hogy az orosz-, német- és osztrák-magyar kabinet ez ügyben egyetértőleg fog eljárni, s mivel az orosz udvar reá nem bírható, hogy hagyományával szakított: a szonyegre hozott tárgyalás ez alkalommal eljettnek tekinthető: az alatt Andrassy és Bismark, számot vetve a helyzettel, s Gorcsakoffra bizva annak megítélését, hogy mit tart e tekintetben az orosz birodalom érdekében kívánatosk: utasítást adottk Spanyolországi megbizottjának, hogy Serranonál az elismerést azonnal jelentsekk be, s egyuttal a Bécsben és Berlinben időző spanyol ügyvivőket felszöltötták, hogy bemutatva megbizó leveleiket, a hivatalos érülközést kezdjék meg. — És ez már meg is történt. — Báró Gravenegg osztrák-magyar ügyvivő volt a legelső az egész európai diplomatia sorából, ki a spanyol kormányval hivatalos viszonyba lépett; — s néhány nap alatt ezen sok megpróbáltatáson átment kormány, talán az egyetlen oroszot kivéve egész Európa által el lesz ismervé.

Nagyszerű diadala ez a szabad eszme ellenálhatatlan hatalmának; mert hogy az e tárgyalatott előterkezeteké imitt-amott nagyon sima lefolyásuak nem igen lehettek: s hogy a hatalmas szöszölökkel bíró ellenáramlattal megküzdni nem mindennapi feladat lehetett, — egy pillantás után a spanyol viszály eredetére, s a gyilkos harczt mozgó erök természetére nagyon könnyen elképzelhető.

Spanyolország haszk tartományai voltak oly pontul kizsemelve, honnan az európai népek szabad lélekészét elfolytani készülő egyetemeres reactio a hadjáratot megindította.

Azon perczben, midőn a spanyol nemzet ügyeit tényleg intéző végrehajtó hatalom létezése az európai diplomatia által elismertett: hivatalosan ki van mondva, hogy az európai államok egyeteme, a Don Carlos táborába diá-höngö kalandorokat, a népjog sánczain kívül álló rablorsodárnál egyebnek nem tekintik; hogy azokat, akik ezen rablólakk szövetkeznek, vagy azokat segélyezik, az államok törvényes rendje ellen feltámadt lazádoznak tartja; — s hogy az európai államok kormányai szilárdul el vannak határozva, az államok szabad rendelkezési jogát megbénítani akaró titkos szövetség megkötésének egyesült erővel ellenállani, s a tüzéll vassal pusztító elemeket, ha kell tüzéll vassal megsemmisíteni.

Ennek az iránynak adott kifejezést az európai diplomatia; ily elhatározás volt az, melynek tolmácsolására első sorban az osztrák-magyar közös külügyminiszterium vállalkozott.

Megnyugtatóbb biztositást a jövő fejlesztésének irányá felől a magyar nemzet első szent királyá unneperre nem is kaphatték volna; mert ezen fordulattól arról gyozódhetik meg, hogy a korona tanácsában el van kárhoztatva azon törekvés, mely a közös szöszolag létesítésére van irányozva, melynek — mivelönöz érdeken kívül sem államot, sem nemzetet nem ismer: hazánk állami létezése is előbb-utóbb áldozatul esett volna.

Már meg is jelent ezen párt politikájának elorajza Lipscheben Wiegand kiadáyaiban: „Magyarország politikai válsága” czim alatt.

Ezen röpirat tájékozó dühében egész nyilvánossággal elárulja, hogy a magyar állam és magyar alkotmányt tekinti oly akadálynak, melyet mielőbb el kell az utból hártaniök, ha törekvéseik érvényesítése körül célt akarnak érni. Kimondja, hogy csak akkor állanak el ök is politikai külön czéljaiktól, ha Magyarország lemond külön politikai állásáról, s utógondolat nélkül beolvad a közös birodalomba; melynek aztán természetesen a pánszláv-ultramontan esch liga lenne vezére; s mely Moszkovából s Rómából nyerendő parancsszóra s szlávizáló birodalmat bölesen elkörmölyözna.

És ami a dolognak reánk nézve legkényelmesebb oldala, a nagymetországi és a bécsi liberális nagy lapok jadjultak fel legelőször és legérélyesebben ezen gyujtogató párt röpiratának gyalázatos irányá ellen. Ök vették fel a kesztyüt, s fejtegették tüzetesen, hogy minő veszélyes hadjárat az, mely szinleg Magyarországot akarja szétrobbantani, hogy aztután Közép-Európában a Jezsuita-rend nagy birodalmát annál könyebben megalapíthassa, s ad majorem Dei gloriam minél kényelmesebben garázdálkodhassék.

Most nyílik már fel a német tudomány világ szeme, hogy a Löher-féle tudósok tollát minő érdek vezette akkor, midőn a magyar nemzet, azért mert létezéséről lemondani nem akart: sárral dobálták, s az ártatlan elnyomott nemzetiségek érdekében rimánködtek, hogy ezen barbar nemzetet a polgárosodás szent nevében ki kell irtani.

Most kezdik belátni, hogy a mesterségesen szöitött igaztás gyümölcsei kinek a kamarájába fognának hullani.

Ezen röpirat patronusainak adta meg az osztrák-magyar külügyminiszter az érthető választ akkor, midőn a spanyol földön garázdálkodó rablók elleni erkölcsi hadjáratához csatlakozva, értesökre adta, hogy az osztrák- és magyar államot fenartó eröknek, a koronás fejedelemmel élökön mint szándékokban a Jezsuita-rend érdekében áldódnák, s a monarchia alapjának léberpítésére törekvő titkos párt működését a fejedelmi palást védő szárnyaival eltakarni.

A nemzet, ezen fértias lépését kormányának hálás elismeréssel fogadhatja, s pártkülönbség nélkül beismerheti, hogy gr. Andrassy, a nemzet aspiratiojának teljesen megfelelő tanácsot adott a koronának.

A jogtanodák új szervezése tárgyában kibocsátott miniszteri szabályrendelet és a protestáns főiskolák.

VI.

Jelenleg miután a miniszteri szabályrendelettel szemben, a protestáns jogi intézetek életeről van szó, hogy t. i. nekikpen lehet azoknak fenmaradását biztosítani, számítátsba vevön az anyagi és szellemi erököt és tokeket, azokhoz viszonyítva kell megállapítani a föltételeket; s mind ebből az is következik, hogy a jogakademiák berendezésénél, kívánalmak és követelményeknek nem a legmagasb mérvet vesszük el, hanem irányadóul és megvalósítható.

Továbbá midőn valamely fötanoda egyik ágának vagy intézetének emeléséről, abban a tanoerök számának növeléséről van szó, nem lehet figyelmen kívül hagyni a többi részeket vagy intézeteket sem, melyeket az a fötanoda magában foglal, a nélkül, hogy azoknak kölcsönös egymásra hatása, a köztök létező öszhang meg ne zavartassék.

A debreczeni főiskola, édes gyermekei gyanánt öleli és táplálja kebelén a jogakademián kívül, a hittanszakai folyamokat, a tanítóképezdét és gymnasiumot, sőt bizonyos tekintetben az elemi iskolákat is. Ennyi elágazó, oly sok érdektő intézetek közt, midőn egynek ki-válalagos szervezete lép előterbe, bizonyos fen-sőbb, az egészen a többi testvér intézetekre is kiható magasabb érdekek és szempontok is az irányadóok, nem pusztán azon egynek talán tulajhangsúlyozott, állitogatos szükségleteinek betöltése. Bizonyos vezérelvök származnak az egész szellemelő és czéljából származnak, az egész felett uralg, kell áthatni az egyesre vonatkozó intézkedéseket s azoknak irányzatot adni. —

Nem lehet önyvi közérdektő intézet közöl egyiket sem ugy tüntetni ki és ruházni be, hogy a többi csak sinlödjék mellette, az lehető kényelemben éljen a többi pedig csak vegetáljon. Nem szabad egy jól rendezett fötanodánál egyik intézetnek sem mostoha gyermeknek lenni.

Tehát hogy a jogakademiák berendezése és szervezete mily mérvű legyen, arra a mi körülményeink és helyzeti viszonyaink között, következő indokok az irányadóok: mi a nélkülözhetlen, mi a minimum arra nézve, hogy jogtanodáink, ifjakunknak kellő képzettséget nyújtsanak s mint jogi intézetek a tudományok mai követelményeinek megfeleljenek; épen a debreczeni jogakademiáért, minő áldozatot hozhat a tisztántul ref. egyházkerület, Debreczen város és a helybeli ref. egyház; minő mérvben engedi meg az áldozathozatalt a jogakademia mellett fenálló többi intézet jól felgottat érdeke, azok jólétének emelkedésének s fölvirágzásának biztósága?

A mult évben megjelent miniszteri törvényjavaslat a fötanodai oktatásról 59 §-ában, nem állami jog és államtudományi tanodákra nézve, a magában álló jog- és államtudományi tanintézetben a bölcsészeti tanárokkal együtt 9 tanár alkalmazását mondotta ki; a bölcsészeti akademiával öszekapcsolt jogtanodában pedig, legalább 6 jog- és államtudományi rendes tanári szék felállítását követeli; a s-patakai és m-szigeti főiskolák tanárára szintén azon nézetben van, hogy 6 jogtanári állomás szerveződés egy jogakademiában; én is teljesen meggyökör gyözöved, hogy 6 jog és egy bölcsészettanár, egy jól rendezett jogakademiában teljesen elegendő, magától értetvön, hogy az a 6 jogtanár mint szakféru csak is azon intézetben van elfogalva; azt is hiszem hogyha 6 önálló jogtanári szék szerveztetik a debreczeni főiskolákban, a debreczeni tanárkar szervezete kivethető és megvalósítható.

Nem lehetek ellenőfoga föltétlenül követője a debreczeni tanárkar azon kívánalmának és öhajának, hogy hetenkint 8 órán felül nem lehet egy tanárt terhelni. Még az egyetemeken ugy a külföldön mint hazánkban, talánuk elég példát hogy a tanároknak 10-12 órára fölmeget hetenkint óraszámuk. *)

Miután pedig a debreczeni főiskolában jelenleg 3 jogi tanszék van; **) a 4-ik is könnyen előlitható, a mint e tekintetben a főiskolai tanári kar, folyó évi apr. 10 kiadott s az egyházkerületi közgyűléshez terjesztett véleményében nyilatkozott. ***) tehát még 2 jogtanári szék felállításra, azokra biztos alkaperés szükségeltetik. Véleményem szerint Debreczen város a ref. egyházzal egyetérve egy bizsem helyes lesz azon áldozatot meghozni, hogy egy tanári székre az alapot előteremti. Készenem város teljesen fölajánlotta anyagi erejét, hogy a ref. fötanodában a jogakademiát az iskolával egyetértőleg fenfogja tartani. A másik jogtanári székét pedig egyházkerületünk lelkes és buzgó világi férfinak áldozatkészsége bizonyosan létre hozandja.

Ha tehát 6 jogtanári szék állíthatatnék fel fötanodánkban, azon között a debreczeni tanárkar által készített tervezetben foglalt tudományokat következtileg lehetne felosztani és csoportosítani.

1. tanszékhez: Római jogot és osztrák polgári jogot.

2. tanszékhez. Jog- s államtudományok

*) A budapesti magyar kir. egyetemen a jogi karban az 1872-3. tanévben 20 tanár, ezek közt 12 rendes tanár adott előadásokat s mégis Wenzel Gusztáv 13, Hoffman Pál, Herczeg Mihály 12, Baintner János 9 stb. órákon adtak elő.

**) E 3 tanszék között a tudományok következőleg vannak megosztva: 1. tanszék kezeli a politikát kereskedelmi és változógot nemzetgazdaságot, pénzügytant és pénzügy ismét. 2. tanszék: magyar polgári jogot és jogtörténelmet, büntető bünyajogot és törvénykezési eljárást. 3. tanszék: Római jogot, osztrák polgári jogot, statisztikát és egyháztörténet. — A magyar állam- s alkotmány-történetet, encyklopédiát, magyar közigotot más szakból kisegítőleg adja elő 2 tanár. Az észjogot pedig a bölcsészettanára tárgyalja.

***) A debreczeni ref. főiskolai tanárkar véleménye a felsőbb oktatásról. 20 lap e, pont.

Alvinczi.

A jogtanodák új szervezése tárgyában kibocsátott miniszteri szabályrendelet és a protestáns főiskolák.

VI.

Jelenleg miután a miniszteri szabályrendelettel szemben, a protestáns jogi intézetek életeről van szó, hogy t. i. nekikpen lehet azoknak fenmaradását biztosítani, számítátsba vevön az anyagi és szellemi erököt és tokeket, azokhoz viszonyítva kell megállapítani a föltételeket; s mind ebből az is következik, hogy a jogakademiák berendezésénél, kívánalmak és követelményeknek nem a legmagasb mérvet vesszük el, hanem irányadóul és megvalósítható.

Továbbá midőn valamely fötanoda egyik ágának vagy intézetének emeléséről, abban a tanoerök számának növeléséről van szó, nem lehet figyelmen kívül hagyni a többi részeket vagy intézeteket sem, melyeket az a fötanoda magában foglal, a nélkül, hogy azoknak kölcsönös egymásra hatása, a köztök létező öszhang meg ne zavartassék.

A debreczeni főiskola, édes gyermekei gyanánt öleli és táplálja kebelén a jogakademián kívül, a hittanszakai folyamokat, a tanítóképezdét és gymnasiumot, sőt bizonyos tekintetben az elemi iskolákat is. Ennyi elágazó, oly sok érdektő intézetek közt, midőn egynek ki-válalagos szervezete lép előterbe, bizonyos fen-sőbb, az egészen a többi testvér intézetekre is kiható magasabb érdekek és szempontok is az irányadóok, nem pusztán azon egynek talán tulajhangsúlyozott, állitogatos szükségleteinek betöltése. Bizonyos vezérelvök származnak az egész szellemelő és czéljából származnak, az egész felett uralg, kell áthatni az egyesre vonatkozó intézkedéseket s azoknak irányzatot adni. —

voltak omolva. Az egyetlen részben hasonló alakból gyertyafény csillámolt az utasok elé.

A rendortanacos újját szájára tevő, agylen meztetvén ezzel kísérőt a csendre, szünet hangtalan léptekkel a kis kerten keresztül a ház ablaka felé sietett. Feszült figyelemmel nézett át az ablaktáblákon. A fálusi nyomorúság egy képlete tárult tel szeméi előtt.

A szoba. — mely oly alacsony volt, hogy egy magas férfi alig állhatott abban egyenesen, — egy egész családnak lakhelyül szölgált. A tágas szoba háttérében, egy rozant sárkemenzenél, felhalmozott mohraköszön kiterített rongyas zsákdarabokon hat gyermek aludtot, kik közül az idősök, mint nyájan rongyokkal valónak betakarozva. A kemence mellett a szögletbe egy fegyver volt támasztva, a falon pedig egy lópor-szárny függött. Az egyedül budortdarabok a szobában egy meglehetősen nagy darván készített asztálból, három vagy négy karatlan székből, valamint egy tarkára festett, nagy ládból állottak.

(Folyt. köv.)

encyklopédiáját, magyar állam s alkotmány tör-

ténetét, magyar közigazgatás és büntető jogot.

3. tanszékek. Magyar polgári jogot és törvénykezési eljárást.

4. tanszékek. Politikát, statisztikát és államszámvitelt.

5. tanszékhez. Nemzetgazdászati, pénzügy-
tan és pénzügyismeret, váltó és kereskedelmi jog,
6. tanszékhez. Nemzetközi és összehason-
lító jogtudomány, egyházjog és bányajog. Az
észleget mintáig is történet, előadná a böl-
csészeti tanára

A jogbölcsészetre nézve pedig, még má-
sik bölcsészettanár választatna az egyháze-
re, lehetne ideiglenesen új intézkedni, hogy
valamely külföldi egyetemről hozza tért, böl-
csészeti tudományokkal foglalkozó ifjú ember
kezébe adhatók, ez által a magántanári-docen-
s-működés is megkezdhetők főtanodáinknál.

A törvényeski orvostant mint jelenleg is,
előadja a főiskola orvosa.

nem alkalmas tanár, vagy hátrahagyott esz-
lelőjét, galamb a mindennapi és nélkülözhetlen
szükségletek fedezésére képezzék. Ha minde-
ket nem adhatja a protestáns közönség, adja
legalább azt a mit tud, ad elismerést, bizalmat,
szeretetet, nem tagadja meg erőltetésünköl-
töl sem, a mennyiben magasabb érdekek általa
nem sértetnek, méltányos elnézését. És e mé-
ltányos viselkedés megkérszéri önöket, szilár-
dítja akaratukat, fölemel bajainkban, s büsz-
kékké tesz bennünket azon öntudatban, hogy
protestáns hitfeltevéseket szolgáljuk.

(Folyt. köv.)

Válasz Szász János doroghi tanító urnak a meter rendszer műszavának magyaro- sítását tárgyzó közleményére.

Szász János tanító ur a „Debreczen”
104-ik számában egy cikket tett közzé, mely-
ben az új mérték-rendszer „latin-, fran-
czia- görög” elnevezései ellen emel szót,
állítván, hogy arra „megfelelő alkalmas magyar
szavakat lehet találni.” Ezután meglehetősen
fűcsa észjárással egy névközpont csavargat. (Olv-
vassa el a Nagy Szótár „Előbeszéd” 143 l. és
IV k. 3 l. valamint Imre S. „Idegen és hibás
szóhasználat” 97 l. stb.) Mind ez azonban
medvekes dolog, hanem említi azt is, hogy is-
kolájában kísérletet tett az általa szerkeszt-
ett — és a cikkben is előadott — magyar
elnevezésekkel tanítványai előtt az azok is sok-
kal jobban hangzóknak és könnyebben megér-
tetőknek állították az elnevezéseket, mint az
országgyűlés által elfogadottakat.

Szétlünk e cikkre azonnal válaszulni, mert
szerintünk a gyomot rögön ki kell tépni, meg
semmisíteni még mikor csatrában van, pedig
a tisztelt tanító ur válaszáig gyomot vetett,
azt is elhisszük, hogy a legjobb szándékból...

Mikor a francia a múlt század végén,
szellemének magasra kitört lángjával bevilá-
gította Európát, nem szalmalángot lobogtatott
ez akkor, mely rövid dicsőség után kialudva köny-
nyen tova szálló silány pernyéjén egyebet nem
hagy maga után, hanem a tudományokban, mű-
vészetekben és az ipar terén is szabadságra,
előhaladásra törekedett s oly úgrásokkal tett,
melyeknek hatása mai napig fennmaradt s em-
lékezetes lesz örökké. Azon időknek egyik
nagy szerzője volt az új mérték-rendszer, mely
bizony ebből is ejuttatható volna hozzájuk.

Az a nemzet állítja ugyanis először azt,
hogy mily egyszerű, mily előnyös kapocs le-
ne az, ha az egész iparos világ egy közös
mérték-rendszerben egyesülne; mennyit nyerne
azzal a tudomány, ha a valóságos zűrzavar hely-
lyett, egy mindenütt elfogadott rendszer urál-
kodnék; ha egyik országban nem kellene mind-
en újra átszámítani és átváltoztatni, amit a
másik országban már megállapítottak, kiszámít-
ottak; ha a művészek mestereit, iparos-
ok egymással e tekintetben érintkeznek és
nem kellene nekik előbb külön tanulmányokat
tenni, hogy egymást megérthessék; ha az egyik
országban készült műdarabok nem lennének a
másikban csak azért használhatatlanok mert
másnemű méretek szerint készülték stb.

Másodszor állítja azt, hogy ha az előbbi
célzék megakart közelíteni, akkor neki egy olyan
mérték-rendszer kell kitalálni és szerkesztetni,
mely méltó legyen arra, hogy világra szőljön,
mely minden tekintetben tökéletes legyen, ki-
tűnjék minden eddig ismert rendszerek felett,
és amely ne legyen egy nemzeti
tulajdon, hanem az egész vilá-
g, ne legyen az franczia hanem
olyan, melyet az egész vilá-
g, amely az egész világ öröksége, — pedig
tehettek volna azt, talán más nemzet
még is tettené volna, de önk meg-
elégedetek a felfalálás dicsősé-
gével és az nagy dicsőségis.

(Vége köv.)

Nevezések az 1874. évi debreczeni ló- versenyekre.

Bezárva 1874. Augusztus 15-én.

Első nap. Vasárnap október 4-én.

Háromévesek versenyére 200
arany állandó díj 1 1/2 mfd. (3 nev.)
1. Baltazzi Aristid ur 3 é. p. k. Lady Patroness
ap. Buccaneer any. Louise Bonne 105 vámfont.
2. Gr. Lamberg Henrik nev. Gr. Lamberg Fe-
renc 3 é. p. k. Whim ap. Ostreger any. Je-
annie 105 vámfont. 3. Blaskovits Ernő ur 3 é.
sg. m. Czimbora ap. Carnival any. Gipsi Girl
107 vámfont.

Kétévesek versenyére 100 arany
állandó díj 7/8 mfd. (7 nev.) 1. Baltazzi Aristid
ur 2 é. sg. k. Paperl ap. Virgilius any.
Charmin 105 vámfont. 2. uganaz 2 é. p. k.
ap. Cotswood any. Gipsy Girl 105 vámfont. 3.
Gr. Festetics Pál 2 é. f. k. Tücsök ap. Cots-
wood any. Target 105 vámfont. 4. Gr. Nádasdy
Ferenc 2 é. sg. k. Carina ap. Pictor any.
Castolda 105 vámfont. 5. Gr. Forgách László
2 é. sg. m. Boomerang ap. Buccaneer any.
Fair Star 107 vámfont. 6. uganaz 2 é. p. m.
Uncle Tom ap. Cotswood any. Aunt Sally 107
vámfont. 7. Gr. Bathány Géza 2 é. f. m. An-
noyance ap. Pictor any. Annauement 107
vámfont.

Nagy Handicap 800 ft. egy-
letti díj 2 1/2 mfd (8 nev.) 1. Baltazzi Aristid
ur 5 é. sg. m. Drum Major ap. Kettudrom
any. Redpole. 2. Blaskovits Ernő ur 4 é. sg. h.
Cromwell ap. Carnival any. Louise Bonne.
3. Gr. Festetics Pál 5 é. sg. k. Virginia ap.
Marionette any. Tamara. 4. Ochoki Kalixtus
lovag ur 4 é. p. m. Pan ap. Ockball any. Gnat-
katcher. 5. Gr. Nádasdy Ferenc 4 é. p. k.
Babér ap. Ely any. Beeswing. 6. Gr. Forgách

László 4 é. p. k. Vivacity ap. Prim minister
any. Artesia 7. uganaz 3 é. p. k. Dryad ap.
Thormanby any. Andromaque. 8. Gr. Szapáry
Iván 5 é. sg. k. Galathee ap. Palestro any.
Patti — Kis bínat jelentés szept. 15-ig.

200 arany állandó díj 1 1/2 mfd. (9
nev.) 1. Baltazzi Aristid ur 3 é. p. k. Lady
Patroness. 2. uganaz 3 é. p. m. Tapió ap.
Ostreger any. Viola. 3. Blaskovits Ernő ur 4
é. p. m. Bajnok ap. Carnival any. Gipsy Girl.
4. Gr. Festetics Pál 4 é. p. m. Woodroof ap.
Orest any. Evergreen. 5. Ochoki Kalixtus lo-
vag ur 5 é. sg. k. Protection ap. Verbum Nobile
any. Gnatkatcher. 6. uganaz 3 é. sg. k. Natáie
ap. Zlotoly any. Gnatkatcher. 7. Gr. Nádasdy
Ferenc 4 é. p. k. Babér ap. Ely any. Bees-
wing. 8. Gr. Forgách László 3 é. sg. k. Fi-
refli ap. Bois Roussel any. Flighty. 9. Ifj. gr.
Almássy Kálmán 3 é. sg. k. Wood Nymph ap.
Bois Roussel any. Mary Hill.

Második nap. Hétfő, október 5-én.
Sz. kir. Debreczen város díj-
ja 100 arany Handicap 3/4 mfd. (8 nev.)
1. Baltazzi Aristid ur 5 é. sg. m. Drum Major
2. Blaskovits Ernő ur 4 é. p. m. Bajnok. 3.
Gr. Festetics Pál 2 é. f. k. Tücsök. 4. Gr.
Lamberg Henrik nev. gr. Lamberg Ferenc 3
é. p. k. Whim. 5. Gr. Ugarte 3 é. p. k. Gina
ap. Giles I. any. Lava. 6. Gr. Forgách László
3 é. sg. k. Firefly ap. Bois Roussel any. Flighty.
7. uganaz 3 é. p. m. Turco ap. Daniel O
Rourke any. Star of the Vale. 8. Ifj. gr. Al-
mássy Kálmán id. p. m. Braemar ap. Blair
Athol any. Phantom Sail.

Kis bínat jelentés szeptember 15-ig.
300 arany állandó díj 2 mfd. (6
nev.) 1. Baltazzi Aristid ur 3 é. p. k. Lady
Patroness. 2. uganaz 3 é. p. m. Tapió. 3. Gr.
Festetics Pál 4 é. p. m. Woodroof. 4. Gr.
Lamberg Henrik nev. m. Lamberg Ferenc 3
é. p. k. Whim. 5. Ochoki Kalixtus lo-
vag ur 3 é. sg. k. Natalie. 6. Gr. Nádasdy Ferenc 4
é. p. k. Babér.

Akadályverseny 200 arany
állandó díj 3 mfd. (5 nev.) 1. Blaskovits
Ernő ur 4 é. sg. h. Cromwell ap. Carnival any.
Louise Bonne. 2. Gr. Lamberg Henrik 5 é. m.
Danillo félvér ap. Daniel. 3. Gr. Ugarte 4 é.
p. m. Franc Mahon ap. Buccaneer any. Flighty.
Gr. Szapáry Iván 5 é. p. m. The Jew ap. El-
land any. Jezabel. 5. Vacanó lo-
vag főhadnagy 4 é. p. k. Frou-frou.

Végaszerevny Handicap 1
mfd. kötelező minden lóra, mely
aug. 15-ig nevezve van. (32 alírás.)
1. Baltazzi Aristid ur 3 é. p. k. Lady Pat-
roness. 2. uganaz 2 é. sg. k. Paperl. 3. uganaz
2 é. p. k. ap. Cotswood any. Gipsy Girl. 4.
uganaz 5 é. sg. m. Drum Major. 5. uganaz
3 é. p. m. Tapió. 6. Blaskovits Ernő ur 4 é.
sg. h. Cromwell. 7. uganaz 4 é. p. m. Bajnok.
8. Gr. Festetics Pál 2 é. f. k. Tücsök. 9.
uganaz 5 é. sg. k. Virginia. 10. uganaz 4 é.
p. m. Woodroof. 11. Gr. Lamberg Henrik 5 é.
m. Danillo (félvér). 12. uganaz nevez gr. Lam-
berg Ferenc 3 é. p. k. Whira. 13. Ochoki Ka-
lixtus lo-
vag ur 4 é. p. m. Pan. 14. uganaz 3
é. sg. k. Protection. 14. uganaz 3 é. sg. k.
Natalie. 16. Gr. Ugarte 3 é. p. k. Gina. 17.
uganaz 4 é. p. m. Franc Mahon. 18. Gr. Ná-
dasdy Ferenc 4 é. p. k. Babér. 19. uganaz
2 é. sg. k. Carina. 20. Gr. Forgách László 2
é. p. m. Boomerang. 21. uganaz 2 é. p. m.
Uncle Tom. 22. uganaz 4 é. p. k. Vivacity.
23. uganaz 3 é. p. k. Dryad. 24. uganaz 3
é. sg. k. Firefly. 25. uganaz 3 é. p. m. Turco.
26. Gr. Bathány Géza 2 é. f. m. Annoyance.
27. Blaskovits Ernő ur 3 é. sg. m. Czimbora.
28. Gr. Szapáry Iván 5 é. sg. k. Galathee. 29.
uganaz 5 é. p. m. The Jew. 30. Ifj. gr. Al-
mássy Kálmán 3 é. sg. k. Wood Nymph. 31.
uganaz id. p. m. Bratmar. 32. Vacanó lo-
vag főhadnagy ur 4 é. p. k. Frou-Frou. — Kis bí-
nat jelentés szept. 15-ig. Eddig kis bínat je-
lentett: Tücsökért. Führer Ernő titkár.

Kis bínat jelentés szeptember 15-ig.
300 arany állandó díj 2 mfd. (6
nev.) 1. Baltazzi Aristid ur 3 é. p. k. Lady
Patroness. 2. uganaz 3 é. p. m. Tapió. 3. Gr.
Festetics Pál 4 é. p. m. Woodroof. 4. Gr.
Lamberg Henrik nev. m. Lamberg Ferenc 3
é. p. k. Whim. 5. Ochoki Kalixtus lo-
vag ur 3 é. sg. k. Natalie. 6. Gr. Nádasdy Ferenc 4
é. p. k. Babér.

Akadályverseny 200 arany
állandó díj 3 mfd. (5 nev.) 1. Blaskovits
Ernő ur 4 é. sg. h. Cromwell ap. Carnival any.
Louise Bonne. 2. Gr. Lamberg Henrik 5 é. m.
Danillo félvér ap. Daniel. 3. Gr. Ugarte 4 é.
p. m. Franc Mahon ap. Buccaneer any. Flighty.
Gr. Szapáry Iván 5 é. p. m. The Jew ap. El-
land any. Jezabel. 5. Vacanó lo-
vag főhadnagy 4 é. p. k. Frou-frou.

Végaszerevny Handicap 1
mfd. kötelező minden lóra, mely
aug. 15-ig nevezve van. (32 alírás.)
1. Baltazzi Aristid ur 3 é. p. k. Lady Pat-
roness. 2. uganaz 2 é. sg. k. Paperl. 3. uganaz
2 é. p. k. ap. Cotswood any. Gipsy Girl. 4.
uganaz 5 é. sg. m. Drum Major. 5. uganaz
3 é. p. m. Tapió. 6. Blaskovits Ernő ur 4 é.
sg. h. Cromwell. 7. uganaz 4 é. p. m. Bajnok.
8. Gr. Festetics Pál 2 é. f. k. Tücsök. 9.
uganaz 5 é. sg. k. Virginia. 10. uganaz 4 é.
p. m. Woodroof. 11. Gr. Lamberg Henrik 5 é.
m. Danillo (félvér). 12. uganaz nevez gr. Lam-
berg Ferenc 3 é. p. k. Whira. 13. Ochoki Ka-
lixtus lo-
vag ur 4 é. p. m. Pan. 14. uganaz 3
é. sg. k. Protection. 14. uganaz 3 é. sg. k.
Natalie. 16. Gr. Ugarte 3 é. p. k. Gina. 17.
uganaz 4 é. p. m. Franc Mahon. 18. Gr. Ná-
dasdy Ferenc 4 é. p. k. Babér. 19. uganaz
2 é. sg. k. Carina. 20. Gr. Forgách László 2
é. p. m. Boomerang. 21. uganaz 2 é. p. m.
Uncle Tom. 22. uganaz 4 é. p. k. Vivacity.
23. uganaz 3 é. p. k. Dryad. 24. uganaz 3
é. sg. k. Firefly. 25. uganaz 3 é. p. m. Turco.
26. Gr. Bathány Géza 2 é. f. m. Annoyance.
27. Blaskovits Ernő ur 3 é. sg. m. Czimbora.
28. Gr. Szapáry Iván 5 é. sg. k. Galathee. 29.
uganaz 5 é. p. m. The Jew. 30. Ifj. gr. Al-
mássy Kálmán 3 é. sg. k. Wood Nymph. 31.
uganaz id. p. m. Bratmar. 32. Vacanó lo-
vag főhadnagy ur 4 é. p. k. Frou-Frou. — Kis bí-
nat jelentés szept. 15-ig. Eddig kis bínat je-
lentett: Tücsökért. Führer Ernő titkár.

A „Gott erhalte”-nak nem akad gaz-
dája. A pesti lapok kárhózzátó megjegyzése
alapján meg akartuk tudni, hogy kinek a ren-
delétekből énekeltek a királyszületés napján,
a ref. nagy templomban, ez a ránk névsze ke-
serű emlékezteti hynnus, de biz azt senki sem
akarja elvállalni. — Ezen tulajdoni dalolás
ellenében, jól esik a bécsi lapokból olvasnunk,
hogy Szent István első magyar király ünnepeit
Bécsben, az ott lakó magyar hazafiak a capu-
cinusok templomában ünnepeleik meg. Sza-
ter Antal püspöki plébános kitűnő magyar
szószoklatot tartott. A szószoklatot a Kölcsey
hymnusra előadása követé. A misét Rónay Já-
cint vezette, s annak befejezte után a zené-
karral a „Hazádnak rendületlenül” ját-
szotta el. — Debreczeni református nagy tem-
plom, és Gotterhalte, bécsi capucinus templom
és magyar hynnus szózat, hogy illik ez össze.
Bizony bizony, sehogys sem! — Ez alkalomból
éneklünk jut az 50-es évek egy eseményébe
melyben az osztrák hynnus játszsa a főszere-
pét. X megye székhelyén valami ünneplés
alkalomból együtt volt a megye tekintélyes bi-
rotkosága, s a vendégek nagy udvarán jó cí-
gány zene mellett ebédelték. S ősi idő levén
a kalapokat feltartották. Egy hosszu asztal-
laltiszta urak ültek, s ezek egyike egy alhad-
nagy magához inté a cigányt s ráparancsol,
hogy huzza el a „Gott erhalte”-t. Ez időtájit
szent volt az ilyen parancs. A mint a szent
zene megszólal, a tiszték felállának, s a had-
nagy átkölti magyar földes urakhoz. „Aufstehen
meine Herren, Hut herunter!” — mire az
egész társaság lerakta a kését villát, letette
a kalapot, s fellépet hallgatva végig a kedves
hangokat. — Alig hangzott el a zene, egy
eredeti ötleterrel híres erger magyar ur magá-
hoz inté a cigányt, s at ad neki 10 frot, s
parancsolja „Gott erhalte!” — A cigány rá
keltés a magyar urak felállának, s áthangzik a
felállani! mire természetesen abban hagyták
az ebéd, s olyan a milyen szívvel felállottak
együtt egyig. — A mint a cigány elhagyta, —
a kedves erger újabb 10 ft aldoztatott ismét a
„Gott erhalte”-t parancsolta. — Uganaz a ta-
bleaus, melyet az eses tiszturak később
esésére a veszedelmes erger addig ismételtet,
míg 5 darab tizes vandorolt egymastán az ó-
zsebéből a cigányába. — Azt mondják, hogy
X megye székhelyében, azóta soha nyilvános
helyen nem tünettek a „Gott erhalte”-éval.

** Az aradi új színház megnyitására.

A „Gott erhalte”-nak nem akad gaz-
dája. A pesti lapok kárhózzátó megjegyzése
alapján meg akartuk tudni, hogy kinek a ren-
delétekből énekeltek a királyszületés napján,
a ref. nagy templomban, ez a ránk névsze ke-
serű emlékezteti hynnus, de biz azt senki sem
akarja elvállalni. — Ezen tulajdoni dalolás
ellenében, jól esik a bécsi lapokból olvasnunk,
hogy Szent István első magyar király ünnepeit
Bécsben, az ott lakó magyar hazafiak a capu-
cinusok templomában ünnepeleik meg. Sza-
ter Antal püspöki plébános kitűnő magyar
szószoklatot tartott. A szószoklatot a Kölcsey
hymnusra előadása követé. A misét Rónay Já-
cint vezette, s annak befejezte után a zené-
karral a „Hazádnak rendületlenül” ját-
szotta el. — Debreczeni református nagy tem-
plom, és Gotterhalte, bécsi capucinus templom
és magyar hynnus szózat, hogy illik ez össze.
Bizony bizony, sehogys sem! — Ez alkalomból
éneklünk jut az 50-es évek egy eseményébe
melyben az osztrák hynnus játszsa a főszere-
pét. X megye székhelyén valami ünneplés
alkalomból együtt volt a megye tekintélyes bi-
rotkosága, s a vendégek nagy udvarán jó cí-
gány zene mellett ebédelték. S ősi idő levén
a kalapokat feltartották. Egy hosszu asztal-
laltiszta urak ültek, s ezek egyike egy alhad-
nagy magához inté a cigányt s ráparancsol,
hogy huzza el a „Gott erhalte”-t. Ez időtájit
szent volt az ilyen parancs. A mint a szent
zene megszólal, a tiszték felállának, s a had-
nagy átkölti magyar földes urakhoz. „Aufstehen
meine Herren, Hut herunter!” — mire az
egész társaság lerakta a kését villát, letette
a kalapot, s fellépet hallgatva végig a kedves
hangokat. — Alig hangzott el a zene, egy
eredeti ötleterrel híres erger magyar ur magá-
hoz inté a cigányt, s at ad neki 10 frot, s
parancsolja „Gott erhalte!” — A cigány rá
keltés a magyar urak felállának, s áthangzik a
felállani! mire természetesen abban hagyták
az ebéd, s olyan a milyen szívvel felállottak
együtt egyig. — A mint a cigány elhagyta, —
a kedves erger újabb 10 ft aldoztatott ismét a
„Gott erhalte”-t parancsolta. — Uganaz a ta-
bleaus, melyet az eses tiszturak később
esésére a veszedelmes erger addig ismételtet,
míg 5 darab tizes vandorolt egymastán az ó-
zsebéből a cigányába. — Azt mondják, hogy
X megye székhelyében, azóta soha nyilvános
helyen nem tünettek a „Gott erhalte”-éval.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

** Az aradi új színház megnyitására.

mely jövő hó 15-én nagy ünnepekként köz-
fog megtörténni. — több lelkes műbarát ké-
szül városunkból is.

** Színházról levén előbbi újdonságunk-
ban szó, és pedig az aradi színházról, — al-
kalminak tartjuk megemlíteni, hogy az aradi
színházgépzeiteiről a lapok nagy elismeréssel
szóllanak, s kiemelik, hogy azokat magyar gé-
pész: Galó György (Budapestről) készíté és
pedig jutányosan 10,000 főtét. Mindenesetre
örvéndetes dolog, hogy hazánkban is találko-
zunk műértő vállalkozókkal, kik a színházokat a
célnak megfelelőleg képesek ellátni gépezetek-
kel, — de a midőn ilyen dícsereket hallunk
más színház színházgépzeiteiről, nem
hallgathatjuk el, hogy a mi színházunk gépezet-
eit még ha felülmúlhatja akár az aradi, akár a
kolozsvári. Mint tudjuk az aradi színházon a
súlyesztőkkel idézett elő készítő mestere —
legnagyobb hatást, hol szász szerint 4 súlyesztő
gépzelet van, alkalmazva. A mi színházunkon 7
súlyesztő van ezek között egy oly nagy, mely
30—40 embert képes két ember eltűnteti.
Az oldalfalak s a hátsó függőzet szabatos
mozgása, gyors változtatása, a repülő s az
elemek utánozó eső és mennydörgő gépezet,
mind a legkínzóbb szerkezet készítésével.
Általában a mi színházunk felvételére, most is
— még az újabb nem vérmé-
nyök mellett is — bátran merjük állítani —
páratlan a provincián, sőt sok tekintetben a
nemzeti színház gépezet-ferrelével nem csu-
pán versenyezhet — de felül is multhatja.
Es ez Thomás Bálint érdeme, a ki idegen ha-
zából jött hozzájuk, de a debreczeni levegőt,
bort és zsíros falokat úgy megízlelte már,
hogy el sem lehetne találni lopni, mint
ahogy pedig azt pár évvel ezelőtt boldog
emlékezteti Szerdahelyi Kálmán — megkérle-
lette volt. Szerették volna ugyanis a nemzeti
színházhoz szerződötteni, de miután szép szer-
veléyes módon nem boldogulhattak vele,
cselt használtak; — lejött Sz. városunkba, itt
Thomást ugyancsak felhívatta a jó emlékei-
vel, míg végre aztán az elázott gépezet kiszál-
lította a vasúthoz, ott coubea ütette s az
egy ellopott mestert Budapestben talált felé-
redni; de csakhamar visszajött, Dárius kin-
csérelt meg hagyta volna el városunkat s az
által felszerelt színházot.

** Kofaharcz színhelye volt ma ismét a
piacz, s legalább is azt lehetett hínni, hogy
két ellenség tábor áll szemközt egymással,
olyan zaj és lármá töltötte be a piaczot. Pe-
dig csak két kofa veszett össze, s miután
mindenk elmondta a másiknak díszes genealógiáját
s a származási fán már Darwin-theóriáján tul
menny mindenféle fenekadok is kezdtek szere-
pelt, a földhözötök kedélyek, az utolsó argu-
mentumhoz, a háromlábú székhez folyamodtak,
s már-már majd életveszedelem lett a dolg-
ból, a midőn, a békes rendőség szakított a
semlegesítő hajlamokkal, s intervenált, s a
szerepek csak akkor vették észre a tragiko-
média befejezést, midőn mögöttük függönyök-
ben a börtön ajtó legördült, vagyis bezárult.

— Három egyszerű. Tegnap egy K. P.-
névi szegény asszony a Domb-utczában 3 egész-
séges gyermekkel örvendezteté meg egyszerű
férjét. Az a legnevezetesebb a dologban, hogy
fi mind a három, miután háromas ritkán szok-
tak egy nem lenni. Minthárom gyermek szület-
sége.

— Radialis orvoslás. A debreczeni sám-
somi uton lévő egyik hídból egy darab deszkát
kár mar jó ideje ellopottak, s ezen hiány egy-
megehezítette, főleg a Savósuttal való köz-
lekedést. Több ízben emelgetett panasz az ille-
tő fuvarosok által ugy Sámsonban mint Deb-
reczenben, de nem volt sikere. — Ezen sikeret
panaszok után valaki arca a gondolatra
jött, hogy ha az egész híd elpusztul, talán
majd utat építenek, s szalmát hordott a híd
alá, s azt meggyújtván, a híd a mult szomb-
ton szerencsésen az utolsó darabig leégett.
Így már csak majd megcsináltatták, gondolta
magában, s lehet, hogy számítása helyesnek
bizonyul be. Egyébiránt figyelmeztetjük a ha-
tóságot, hogy azon vonalon az egész ut tele
van feneketlen kátyúkval.

— Tegledi K. Lajos fürdőjében, a gör-
fűrdő zuhanyhelyiségeit zuhanyozás végett
delutánonként szűk látogatják. Eddigél csak
az első zuhanyozó volt a vendégeknek át-
engedve; most azonban a látogatottság növekedé-
vel a második zuhanyozó is minden delután
megnyitatták, mi által a zuhanyt használó kö-
zönség méltányos óhajának van elég téve.

— Vasuti rendesség. S. I. főkapitány a
fürdőre magával vitt podgyász egy részét egyik
tisztviselő társához cizméve előre hazaküldte.
Még is érkezett egy láda, be is szállították,
— fel is bontották, s találtak benne vagy ötszáz
db sapkát, — s már a tizelőt egyet levetve
azt hitte, hogy a főkapitány valószínűleg a le-
endő tisztelőknak akar egyforma sapkával ke-
vedkedni, — míg végre kislát, hogy a valódi
ládát elvitték Váradra, s ez a láda tévedésből
adott ki a szállító levélre.

— Tiszteli májzsrtat ténsumarat. —
állít be a suszterinas